

Groot ongenoegen bij ngo's over de vooruitgang van vrouwenrechten

Met de twintigste verjaardag van de Verklaring van Peking en het Peking Actieplatform is het weer tijd voor een evaluatie. Van 9 tot 20 maart 2015 nemen wereldleiders en activisten daarom deel aan de 59ste zitting van de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw te New York en een heleboel 'side-events' om te bespreken wat is gerealiseerd, wat niet en welke volgende stappen moeten worden ondernomen. Vrouwenraads eigenste voorzitter, Magda De Meyer vertrok ook naar New York om te participeren aan deze zitting. Zij blogt vanuit New York over haar indrukken en ervaringen.

Goed aangekomen in the Big Apple voor Peking+20! Ik ben helemaal klaar om duidelijke antwoorden te krijgen op vragen zoals: Waar staan we 20 jaar na de historische woorden 'vrouwenrechten zijn mensenrechten'? Is de positie van de vrouw wereldwijd verbeterd en is België inderdaad een voorbeeldland te noemen voor vrouwenrechten?

Bij aankomst werd ik hartelijk ontvangen door 1 van onze zeldzame vrouwelijke ambassadeurs. Benedicte Frankinet is een warme en competente vrouw. Waarom hebben we er dan zo weinig van in ons diplomatiek corps? Alvast een actiepunt voor minister Reynders. Als hij vandaag zo trots reclame maakt omdat hij deelneemt aan de 'He for She' campagne hoop ik dat hij ook daden bij zijn woorden zal voegen en zich actief inzet om ons diplomatiek corps uit te breiden met vrouwen.

Tijdens de openingszitting konden een paar frisse quotes van Ban Ki Moon niet verhullen dat er bij de ngo's wereldwijd groot ongenoegen is. Elke vijf jaar wordt het Peking Actieplatform geëvalueerd en maken de lidstaten van de VN de balans op over waar zij staan met het Peking Actieplatform en hoe zij er verder aan gaan werken om het Platform volledig te realiseren. Dit resulteerde dit jaar niet in een reeks resoluties die al dan niet worden aangenomen maar in een hele zwakke algemene politieke verklaring. De verklaring zwijgt zedig over het groeiende radicalisme en fundamentalisme dat vrouwenrechten bedreigt, seksuele en reproductieve rechten op de helling zet en er mee voor zorgt dat geweld op vrouwen torenhoog blijft.

En ook de cijfers zijn niet bemoedigend:

Wereldwijd zijn er maar 20% vrouwelijke wetgevers, de loonkloof bedraagt wereldwijd tussen de 10 en 30 %, 1 op 3 vrouwen zal in haar leven slachtoffer worden van fysiek of seksueel geweld, 800 vrouwen sterven dagelijks wegens gebrek aan goede gezondheidszorg wat betreft moederschap en miljoenen meisjes zitten gevangen in een kindhuwelijk.

En ook dichterbij huis komen er verbazende bekentenissen. Tijdens een side-event verklaarde de Franse Staatssecretaris voor vrouwenrechten dat ook in Frankrijk seksuele opvoeding niet in alle scholen op gelijk niveau wordt gegeven en dat ze nog dit jaar een gratis nummer wil installeren voor advies rond seksualiteit en abortus...

Na deze teleurstellende opening hoop ik dat de lidstaten en activisten elkaar de volgende dagen gaan vinden en aanmoedigen om de realisatie van het Peking Actieplatform te versnellen.

De vrouwenorganisaties vragen actie NU: we verdienen beter!

Ideeën opdoen, overladen worden met informatie en interessante mensen ontmoeten. Dat is de CSW!

Het is hartverwarmend en aanmoedigend om omringd te zijn met duizenden activisten van over heel de wereld. Elke dag word ik door hen geïnspireerd. Campagnemateriaal en actie-ideeën genoeg.

Zo startte UN Women hier de campagne Planet 50-50 by 2030: Step it Up for Gender Equality. Sprekers zoals Hilary Clinton, Ellen Johnson en Ban Ki-Moon roepen de lidstaten op tot gedurfde acties en tot meer mobilisatie van het 'grote' publiek om eindelijk werkelijkheid te maken van gelijkheid. De vooruitgang is momenteel te traag!

Drie thema's in the picture:

Het valt me op dat drie thema's: seksisme in de media, onbetaalde arbeid en prostitutie hier veel besproken onderwerpen zijn. Onderzoeken wijzen uit dat vrouwen te vaak worden opgevoerd als verpleegsters en leerkrachten op de televisie. Vrouwelijke ingenieurs zijn maar een zeldzaam gebeuren op de beeldbuis. Deze stereotyperingen zorgen voor een aangesterkt zelfvertrouwen bij jongens naarmate ze meer televisie kijken maar bij meisjes werkt dit in de omgekeerde richting: hoe meer televisie hoe lager hun zelfwaardering!

Erkenning van het onbetaalde werk dat vrouwen verrichten is hier ook een hot item. Het onderwijs legt momenteel te veel de nadruk op talen en wetenschappelijke vakken. De ethiek van zorgen voor elkaar is compleet afwezig op de schoolbanken. De feministische beweging in IJsland (meest gendergelijke land ter wereld) voerde hierrond actie. Ze doopten de hoofdas van de hoofdstad om tot 'Women's Day off Boulevard ' en legden massaal het werk neer.

Tal van bewegingen die de afschaffing van prostitutie eisen zijn aanwezig in New York. Naast Cap International, een internationale coalitie van NGO's is ook EWL, de European Women's Lobby erg actief op dit vlak. Ze vinden het hoog tijd om de mythe van de happy hooker te doorprikken. In Zweden en Canada werd prostitutie al opgedoekt en ook in Frankrijk zal er eind deze maand over gestemd worden. Volgens de actiegroepen kunnen vrouwen niet vrij zijn zolang hun lichaam kan gekocht of verkocht worden. Bijgevolg is prostitutie ook een vorm van geweld op vrouwen. De aangenomen wetgeving in de bovenvermelde landen baseren zich op de volgende principes: de strijd tegen mensenhandel aangezien die onlosmakelijk verbonden is met prostitutie, responsabilisering van de client en bescherming van de prostitué's zelf via de creatie van een uitstapfonds. Een debat dat ook zeker in België mag gevoerd worden. Hier is het immers hypocrisie ten top: het mag niet maar lokale overheden gaan tolereren, reguleren en zelfs taxeren!

België in actie!

Ook België neemt het op voor de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen. Elke Sleurs, Federale staatssecretaris voor onder andere Gelijke Kansen, maakte het Belgische standpunt duidelijk: religie en culturele tradities kunnen geen inbreuken op vrouwen en meisjes hun rechten rechtvaardigen. Ook hield ze een pleidooi tegen geweld, homofobie en transfobie. Duidelijk en helder: we like it!

Desalniettemin is er in België ook nog heel wat werk aan de winkel. Seksuele en relationele opvoeding zou een veralgemening moeten zijn vanaf het basisonderwijs. De actie van de Waalse minister Simonis om seksisme in schoolboeken aan te pakken is alvast een verfrissende maatregel.

Bianca Debaets, haar Brusselse evenknie, sprak tijdens een side-event over hoe technologie de veiligheid en de mobiliteit van vrouwen in de stad kan verhogen. Ik kon er ook Wendy Vermoesen, ICT vrouw van het jaar, strikken. Zij toonde zich alvast bereid om in België dit thema voor te stellen bij onze ledenorganisaties.

Weer heel wat informatie opgedaan, ideeën gesprokkeld en interessante mensen ontmoet. Ook dat is de CSW. Op naar de laatste dagen!

Geweld op vrouwen : een pandemie

Nog altijd is 1 op 3 vrouwen wereldwijd slachtoffer van fysiek en/of sexueel geweld door mannen, vaak door iemand die ze kennen. Thuis blijkt de meest gevaarlijke plek voor vrouwen te zijn., De UN special Rapporteur over Geweld op Vrouwen concludeerde in haar rapport van 2013 dat geweld op vrouwen als een hardnekkige ziekte is en dat de straffeloosheid ervan meer regel dan uitzondering is. Dit geweld brengt een enorme financiële kost met zich mee . In de EU wordt de kost geschat op 228 miljard euro per jaar. Oxfam dat ook een side event hierrond organiseerde, pleit alvast voor een 'stand alone' goal rond gendergelijkheid in de post 2015 Duurzame Ontwikkelingsdoelen met een specifieke doelstelling rond geweld op vrouwen. Uiteraard staat ook de Vrouwenraad hier 200% achter! Er werd opgemerkt dat wetten stemmen alleen niet genoeg is, de implementatie blijft vaak achterwege, o.a. omdat onvoldoende financiële middelen worden vrijgemaakt en er onvoldoende infrastructuur is en niet genoeg getraind personeel.

Tijdens een workshop werd de actie 'Join the Breakthrough generation' voorgesteld . Bedoeling is om via een groot partnership tussen verschillende sectoren bewustwording op gang te brengen rond de problematiek. We moeten af van 'dit is niet mijn probleem' en van het feit dat mensen weggijken van geweld. Het is wèl het probleem van iedereen, dat is de enige mogelijkheid om de pandemie te stoppen. Iedereen heeft trouwens ervaring met geweld via een dochter, een vrouw, een moeder , een familielid of vriend . Het partnership omvat mensen uit de media , uit het bedrijfsleven en uit de creatieve sector. Zo doet onder andere de Foundation van het modeluxemerk Kering America mee (die o.a. Gucci en Yves Saint Laurent verdelen) . Ze geven hun 35.000 werknemers vorming over geweld op vrouwen en verdelen de witte lintjes in hun winkels . De bekende schrijfster Soraya Chemaly (twitter @Chemaly)startte een actie tegen Facebook om gendergebaseerde haatboodschappen te weren van de site en met succes!

Telkens opnieuw kwam men terecht bij het belang van opvoeding ,het doorbreken van hardnekkige rolpatronen die mannen en vrouwen in een keurslijf dwingen waar niemand gelukkig van wordt .Als we zien hoe ook bij ons de roze en blauwe secties in veel speelgoedwinkels blijven bestaan, en meisjes steevast naar de prinsessen afdeling worden geloodst en jongens naar de stoere zeeroversoutfits, is de weg nog lang.. Een stand up comedian (@feministben) die zich ook had aangesloten bij de 'breakthrough generation' en via humor het onderwerp bespreekbaar probeerde te maken verwoordde het als volgt: " It is not easy to be pink, to be judged by how you look , not how you think..." en "it is not easy to be blue, never to be able to cry, not you! " .

Geweld en moord op vrouwen neemt vele vormen aan: huishoudelijk geweld, met de dood als gevolg, eergelateerde moorden, moord omwille van hekserij , moord door schadelijke traditionele praktijken, dood ten gevolge van slecht uitgevoerde abortus of gebrek aan moeder en kindgezondheidszorg.. En om nog en vooroordeel te doorpikken: in Jordanië zijn er 10 à 15

eergerelateerde moorden per jaar, in Italië zijn er meer dan 150 passionele moorden per jaar. Al deze moorden verdienen om onderzocht te worden. Nochtans gebeurt dit niet systematisch. Al te vaak waren er een heleboel signalen die toch niet tot actie vanuit de overheid leidden (aangiften bij politie, verhalen van kinderen op school...).⁹. Een Zweedse studie van 2010-2012 kwam tot de conclusie dat de helft van vrouwenmoorden had kunnen voortkomen worden indien de openbare diensten anders en meer professioneel hadden gereageerd...

Gendermainstreaming: a long way to go

Uiteraard ging het hier ook over gendermainstreaming, de betekenis ervan en de praktijk die al te vaak te wensen overlaat. Ook bij ons in België: de wet op de gendermainstreaming (GMS) van 2007 en uitvoeringsbesluiten van 2012 stellen uitdrukkelijk dat er een voorafgaandelijke impactanalyse moet zijn van elke politieke beslissing vanuit het oogpunt van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Drie jaar na de uitvoeringsbesluiten zitten we echter nog altijd in de pilootfase. Politieke wil, het opbouwen van expertise en het geven van vorming moeten hier hand in hand gaan. Als je de batterij van vrouwenvriendelijke maatregelen ziet die op ons af komt (ingrijpen in de vrouwenpensioenen, aanslag op de onvrijwillig deeltijdsen, beknibbelen op de inschakelingsuitkering), is GMS broodnodig.

GMS betekent èn specifieke expertise opbouwen èn in elk beleidsdomein alert zijn voor vrouwenrechten. Ook hier zagen we een mooi staaltje van gebrek aan GMS: terwijl staatssecretaris Sleurs in New York terecht pleit voor méér aandacht voor geweld op vrouwen blijkt dat in de nieuwe veiligheidsplannen van de Belgische politie intrafamiliaal geweld niet langer als prioriteit werd weerhouden wordt. Moet er nog zand zijn? Waar zit die gendermainstreaming?

We kunnen ons troosten dat de UN in hetzelfde bedje ziek is : ze pleiten voor de goedkeuring van de Istanbulconventie (pro holistisch aanpak van geweld op vrouwen/ by the way: heeft België ook niet geratificeerd, we wachten op Brussel..) maar anderzijds maken ze van geweld op vrouwen een optioneel item in hun nieuwe internationale misdaadvergelijking tussen de landen. Dit leidde tot de opmerking van Sylvia Walby, UNESCO chair in Genderresearch aan de Lancaster University, dat er waarschijnlijk geen 50% vrouwen hadden gezeten in dat classificatiecomité.

Female economy: another world is possible!

Een van de laatste side-events die ik meepikte was die rond feministische economie.

Een economie die de zorgarbeid omarmt, welzijn creëert, diversiteit accepteert en waarvan ethische bedenkingen een essentieel onderdeel vormen.

Economie van en voor mensen, niet voor winsten. De spreeksters noemden het hoopvol dat meer en meer 'mainstream' economisten de extreme ongelijkheid als slecht voor de economie bestempelden.

Ze maakten een mooie vergelijking tussen economie en een taart met 4 lagen (jaja we blijven vrouwen hé.):

Privésector

Regering (die zorgt voor infrastructuur, vorming en opleiding enz.)

Liefdeseconomie (onbetaalde arbeid)

Natuur (land, grondstoffen..)

Volgens de feministische economen neemt de privésector de room van de taart aan de top door gebruik te maken van de natuur, van de voorzieningen die de regering aanbiedt en van de onbetaalde arbeid die ervoor zorgt dat werknemers kunnen blijven functioneren. In deze optiek is aansprakelijkheid van bedrijven enorm belangrijk: wat geven ze terug in ruil voor dit alles? Maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en eerlijke belastingen betalen is het minste wat ze kunnen doen want als je de 3 onderste lagen verwijderd, valt de taart gewoon in mekaar.

Zin in méér taart? Feministeconomics.org!

Als uitsmijter was er ook nog een sessie over belastingen en gendergelijkheid. Men pleitte er voor 'bread en taxes' ipv voor brood en rozen.

Belastingen als een middel om de grondrechten te verwezenlijken: recht op gezondheid, huisvesting, opleiding, eerlijke rechtspraak enz.. Het is de opdracht van de staat om zoveel mogelijk en zo eerlijk mogelijk geld te verzamelen om de rechten van alle burgers te realiseren, zeker die van de meest achtergestelden. Onderzoek in Afrika toonde aan dat het niet altijd de 'rijkere' landen waren (rijk aan grondstoffen en mineralen) die de meeste belastingen inden en dat bovendien hoe minder belastingen een land int, hoe hoger de kans op vrouwen en kindersterfte bleek te zijn.

Belastingen dienen zo eerlijk en progressief mogelijk te zijn om de noden van vrouwen te kunnen betalen (kinderopvang, gezondheidszorg..). Belastingontduiking is dan ook een daad van incivisme, ze ontnemt geld aan de staat en dus aan de verwezenlijking van de mensenrechten en toegankelijke voorzieningen voor iedereen, ze zorgt voor privatisering of het invoeren van hogere gebruikerstarieven (denken we maar aan de kinderopvang bij ons!) wat het nog moeilijker maakt voor arme vrouwen die hiervan afhankelijk zijn. Volgens Kate Donald (Center for economic en social rights) was het godgeklaagd dat arme mensen relatief méér belastingen betalen dan de rijken. Ze verwees naar een studie die aantoonde dat als in Spanje alle belastingen eerlijk betaald zouden geweest zijn, alle bezuinigingsmaatregelen overbodig waren geweest. Dit alles pleit voor een sterk financieel luik aan de toekomstige Duurzame Ontwikkelingsdoelen!

Uitsmijter: kipevelmomenten

Uiteraard waren er tijdens die bijeenkomsten van al dat vrouwelijk geweld in New York heel wat kipevelmomenten. Ik noem er 2.

Tijdens de voorstelling van het boek 'The walking prey' (over hoe tieners via internet in de sexbusiness gelokt worden) was er de getuigenis van Rachel, een zwart Amerikaans meisje over hoe ze zich voelde als slachtoffer van mensenhandel:

"I hated my own skin, afraid to breathe, to rest, to trust, to be seen..."

Maar ook hoe ze dank zij een opvangtehuis voor slachtoffers er vandaag weer staat: 'My name is not victim anymore, I am Rachel!'

Of nog een getuigenis van een transgendervrouw uit Mexico die haar verhaal besloot met het voorlezen van een lijst namen van andere transgenders uit Mexico die ofwel vermoord waren of in de gevangenis zaten. Na elke naam klonk een luid en solidair 'Presente!' uit heel de zaal ...

Magda De Meyer